

Z dejín a súčasnosti cirkevného zboru v Kraľovanoch

Z HISTÓRIE

Prvá písomná zmienka o Kraľovanoch je z r. 1363. V r. 1420 sa spomínajú Kraľovany ako dedina patriaca Oravskému hradu, čiže bola kráľovským majetkom. Pri vzniku obce patrili obyvatelia Kraľovian do nitrianskeho archidiakonátu Trnavskej ostrihomskej arcidiecézy a pod farnosť v Komjatnej pri Ružomberku.

Rozšírenie reformácie na Orave je spojené s osobou Fraňa Turzu a jeho syna Juraja, majiteľmi Oravského hradu. Juraj Turzo bol v rokoch 1609 – 1616 uhorským palatínom. Protestantizmus na Orave dosiahol svoj vrchol v prvej polovici 17. stor., keď ds po Žilinskej synode r. 1610 evanjelická cirkev úplne osamostatnila od cirkvi katolickej. Cirkevné zbory z Oravy, Liptova a Trenčianskej stolice sa stali súčasťou Bytčianskej evanjelickej superintendencie, na čele ktorej bol Eliáš Láni.

Najskôr veriaci patrili do cirkevného zboru vo Veličnej, ktorá sa predtým volala Veľká Ves. R. 1683 vyhorela celá Veličná. Administratívne centrum – sídlo Oravskej župy sa prenieslo do Dolného Kubína. Po Šopronskom sneme r. 1681 na základe artikúl si dolnooravskí evanjelici postavili kostol v Istebnom.

R. 1810 si v Kraľovanoch postavili prvú evanjelickú školu. Bolo to na mieste, kde teraz stojí kostol a bola to drevená budova. Už v r. 1837 túto školu zničil požiar, ale onedlho si evanjelici postavili novú. Škola bola aj miestom služieb Božích, ktoré každú nedeľu vykonával učiteľ podľa predpísaného poriadku. Evanjelická škola trvala do r. 1876, keď bola vyhlásená za štátnu. Služby Božie sa potom konali v súkromnom dome. R. 1909 si evanjelici postavili novú školu. Táto budova je dnes sídlom farského úradu.

V r. 1763 bola v Kraľovanoch postavená zvonica, druhý zvon bol zakúpený r. 1815. Druhý zvon sa teraz nachádza v Oravskom skanzene v Zuberici vo zvonici zo Záskalia. Prvý zvon bol pravdepodobne vzatý v 1. svetovej vojne.

R. 1912 začali evanjelici v Kraľovanoch stavať kostol na mieste prvej evanjelickej školy. Vybudovaný bol v priebehu dvoch rokov z kvádrov vyrobených firmou Koubelka v Kraľovanoch-Rieke. Strechu najprv pokryli škridlou. Kostol bol slávnostne posvätený 19. 10. 1913, v 22. nedeľu po Svätej Trojici, oravským seniorom Pavlom Samuelom Novákom, farárom v Dolnom Kubíne.

V r. 1921 vznikol samostatný cirkevný zbor v Párnici s dcérocirkvou v Kraľovanoch. Aká bola príčina? Na jednej strane veľká vzdialenosť od Istebného a na druhej strane bolo to odmietnutie Párničianov a Kraľovancov podieľať sa finančne na výstavbe fary v Istebnom.

R. 1923 bol do veže zakúpený nový zvon, ktorý má nápis „Evanjelická a. v. dcérocirkev Kraľovany – 1923 – Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle“. Ďalší zvon bol zakúpený r. 1970 s nadpisom „F. Švéda – 1970“. R. 1929 bola strecha kostola pokrytá plechom a do kostola bol kúpený organ od firmy Rieger z Krnova (Česká republika).

Začiatkom r. 1945 živelná pohroma a vojna poškodili veľkú časť krytiny, ako aj chrámové zariadenie, ale kostol bol už v tom istom roku opravený. Za brata farára Jána Demku v r. 1955 bola pristavená zborová sieň a sakristia. Pri príležitosti 50. výročia prvej posviacky bol kostol znovu vymaľovaný a obnovený chrám Boží posvätil senior Juraj Lukáč. Za brata farára Milana Nosála sa previedli v chráme viaceré opravy a úpravy. Pri 80. výročí posvätenia evanjelického kostola v Kraľovanoch sa pristúpilo ku generálnej oprave (nové elektrické kúrenie, lavice, maľba vnútorných priestorov atď.) Prevedené práce boli dotované darom zo Svetového luteránskeho zväzu, vo výške 200 000,- Kčs. V r. 1993 bol tento chrám znovu posvätený seniorom Michalom Hudákom z Liptovského Petra.

SÚČASNOSŤ

Rokom 2000 sa začínajú písať nové dejiny evanjelickej cirkvi v Kraľovanoch - 1.júla 2000 bol zriadený Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a. v. v Kraľovanoch. Najskôr bol zbor administrovaný farárom Jánom Solivajsom zo Žaškova a neskôr bola do zboru menovaná sestra farárka Mária Kováčová.

V r. 2001 – 2002 bola bývalá škola prestavaná na farský úrad.

V r. 2007 bola pre cirkevný zbor menovaná a r. 2010 aj zborom zvolená sestra farárka Zuzana Brdiarová.

Pri 95. výročí posvätenia kostola, v r. 2008, boli vymenené okná na kostole a zateplený strop.

V r. 2009 boli zakúpené a posvätené nové nádoby k prisluhovaniu sviatosti Večere Pánovej.

V r. 2011 vypukol v kostole požiar, počas ktorého zhorel hrací stôl organu a celý kostol bol poškodený zadymením a vysokou teplotou. Pri rekonštrukcii musel byť opravený organ, časť stropného zateplenia, interné nátery. Popri rekonštrukcii bola sponzorsky zrekonštruovaná sakristia (odvodnenie, podlahy, maľovka), vybudovaná kanalizácia

a WC. Na pamiatku požiaru bol v cirkevnom zbore v nedeľu po 12. júni vyhlásený Deň pokánia, aby sa veriaci kajali pred Hospodinom.

V r. 2013, v roku jubilujúceho chrámu, bola prekrytá strecha na fare, rozšírený farský byt a vybudované prístrešky nad vchodmi do kostola a sakristie.

V súčasnosti má cirkevný zbor, ktorý tvoria obce Kraľovany, Rojkov, Stankovany, Švošov, Ľubochňa a Hubová, 306 členov. Služby Božie sa konajú v chráme Božom v Kraľovanoch a každú druhú nedeľu v priestoroch Obecného úradu v Ľubochni.